

โครงการศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานการค้าชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และนำเสนอแบบจำลองทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของเอกชน บริเวณจุดผ่านแดนและเขตอุตสาหกรรมส่งออก

บทคัดย่อ

ประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้งสิ้น 10 ประเทศ มีข้อตกลงร่วมกัน เพื่อจัดซื้อจัดจ้างด้านขอบเขตทางภูมิศาสตร์ระหว่างกันในอาเซียน โดยการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งจะทำให้ขอบเขตการค้าการลงทุนมีโอกาสขยายตัวทางเศรษฐกิจและธุรกิจการค้าอย่างมหาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าชายแดน ซึ่งมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค โดยมีไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ช่วยสนับสนุนให้ไทยมีบทบาทในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจดังกล่าว นอกจากจะช่วยขยายการค้าภายในภูมิภาคแล้ว ยังก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายประเภทตามมา อาทิ ธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจโลจิสติกส์ และธุรกิจค้าปลีก เป็นต้น นอกจากนี้ภาครัฐยังมีแผนการขยายและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการรองรับปริมาณการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นจากการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวจะช่วยเสริมโอกาสในการขยายตลาดของธุรกิจไทย รวมทั้งกระตุ้นการลงทุนในพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมตัดผ่าน ส่งผลให้ไทยมีบทบาทสูงในด้านโลจิสติกส์และการกระจายสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านด่านชายแดนสำคัญที่กระจายตัวอยู่ตามขอบชายแดนในภาคต่างๆของไทย ดังนั้นจึงควรให้มีการศึกษาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและรองรับพฤติกรรมของสินค้าในระบบโซ่อุปทานของสินค้าที่สำคัญในการขนส่งสินค้าผ่านแดนบริเวณจุดผ่านแดน การวางยุทธศาสตร์การพัฒนายังมีประสิทธิภาพ โดยมีงานวิจัยที่แสวงหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานการค้าชายแดนและแบบจำลองทางธุรกิจ (Business Model) ที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของเอกชน บริเวณจุดผ่านแดนจะช่วยกระตุ้นการค้าชายแดน สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับไทยในฐานะที่เป็นผู้ผลิตผู้ส่งออกที่สำคัญไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

โดยขอบเขตและผลของการวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (As is analysis) ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและสถานการณ์แนวโน้มการค้า สิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า ระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่มีศักยภาพในการพัฒนาและสนับสนุน เพื่อประโยชน์ของเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์หรือดำเนินการทางธุรกิจต่อไปในอนาคต นำเสนอบทวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น เมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและรูปแบบการค้าทางธุรกิจ ระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานการค้าชายแดนที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการค้าและการขนส่งสินค้าผ่านแดน โดยใช้การวิเคราะห์ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (I-O Table Analysis)

จากข้อมูลทั้งหมด ทั้ง 3 จังหวัด คือ สงขลา มุกดาหาร และนครพนม ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ ตลอดจนงบประมาณเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC โดยมุ่งพัฒนาเตรียมตัวเพื่อการเป็นประตูภูมิภาคอาเซียนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนระบบโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการค้าเสรี ซึ่งต่างมุ่งหวังจากการค้าการลงทุนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าชายแดนหรือการค้าผ่านแดน โดยแต่ละจังหวัดจะมีลักษณะการค้าหรืออุตสาหกรรมเป้าหมายต่างกันเนื่องจากปลายทางของสินค้าที่ส่งออกต่างกัน นอกจากนี้จุดเด่นของแต่ละจังหวัดยังมีสินค้าและบริการที่มีศักยภาพที่แตกต่างกันอีกด้วย ดังนั้นภาครัฐจึงควรสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมการค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าชายแดนในจังหวัดให้มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ โดยสร้างความสมดุลให้กับการค้าระหว่างประเทศและ

การค้าเชิงพื้นที่ (Area base) เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตพร้อมๆกัน โดยเมื่อเกิดระบบโลจิสติกส์การค้าระหว่างประเทศที่ดี ต้องไม่สร้างความเสียหายให้กับธุรกิจในท้องถิ่นที่ จึงควรให้คนในพื้นที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ของจังหวัดร่วมกับภาครัฐ จากข้อมูลดังกล่าวทางคณะผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดทำดัชนีการประเมินตัวแปรต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การค้าชายแดนรวมถึงนำเสนอแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ (Econometric Model) โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต (IO Table) เพื่อประเมินถึงผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดขึ้นหากดำเนินการตาม แบบจำลองทางโลจิสติกส์ที่ได้นำเสนอ เพื่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนา และใช้ประกอบการ ตัดสินใจ โดยนำเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (As is analysis) ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและสถานการณ์แนวโน้มการค้า สิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า ของจังหวัดที่ทำการศึกษากันทั้ง 3 จังหวัดที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะพบว่าแต่ละจังหวัดมีศักยภาพและ จุดเด่นอย่างไรบ้าง รวมถึงมีลักษณะการค้าและอุตสาหกรรมการค้าเน้นธุรกิจที่แตกต่างกันไป

The Study of Border Trade Logistics and Supply Chain Improvement for ASEAN Economics Community and Propose A Business Models to Support Private Sectors at Border Crossing and Processing Zones

Abstract

Thailand and other nine member countries have an agreement to eliminate geographic restriction among ASEAN countries. ASEAN Community consisted of three major pillars: ASEAN Security Community, ASEAN Socio-Cultural Community, and ASEAN Economic Community. ASEAN Economic Community (AEC), in particular, provides great opportunity for economic and business expanding, especially border trade that obviously increases when transportation system has been developed to connect all regions; Thailand is located in a stronghold which plays the role in supporting trade and investment with neighboring countries. Anyhow, the economic cooperation not only expands the regional trade but also creates variety of economic activities such as tourism business, real estate business, logistics, and retail business. Moreover, government sector sets a plan to expand and develop an infrastructure, particularly the plan to support international trading with neighboring countries in which highly expands from the establishing of AEC. Developing infrastructure enhances opportunity for expanding Thai business market and stimulates more investment in new transportation areas. As a result, Thailand takes an important role in logistics and product distribution to neighboring countries through significant border crossing points of all regions of Thailand. Therefore, there should have the study on necessary infrastructure system to support products behavior in crucial products supply chain transporting through border crossings. An efficient strategic plan for development by conducting the research seeking for suitable method of border trade logistics and supply chain, and Business Model development in order to promote private sector operations at border crossings would efficiently stimulate border trade and create economic opportunity to Thailand as the leading exporter.

The margin and results of this research presented and analyzed the current stage data (As is analysis) related to pattern and tendency of trade, trade facilitation, potential logistics and supply chain for developing and supporting private sector's and interested person's benefits in order to set strategies or operate business in the future. Furthermore, the research proposed an analysis of impacts of infrastructure and business patterns development, and border trade logistics and supply chain that facilitate cross-border trade and transportation by using I-O Table Analysis.

From the data of the three provinces: Songkhla, Mukdahan, and Nakon Phanom, roles and responsibilities, and budget were set to support economic expansion when approaching to ASEAN Economic Community or AEC. It was emphasizing on development for being the gateway to ASEAN, including infrastructure and logistics development to support free trade in which aimed for more investment and trading, especially border trade or cross-border trade. Each province had different trade characteristics and target industries because of their different export destinations. Besides, distinctive points of each province comprised of different potential products and service. Therefore, government sector should support and

promote trade industry, particularly border trade in the province to become unique and remarkable by balancing international trade and area base trade for simultaneous growth. Efficient international trade logistics should have no effect on local business. Thus, local people should take part in setting development direction of the province together with government sector. From the data, the researchers utilized all data to arrange the assessment index for relevant variables to border trade logistics and proposed Econometric Model using IO Table in order to assess positive and negative impacts from applying proposed logistics model, so that the relevant factors could apply data for development and making decision. The presented data which was in current state (As is Analysis) and relative to pattern and tendency of trade, trade facilitations of the studied provinces clearly indicated the potential and distinctive points of each province, including different trade characteristics and business industry.